Uudenmaan virkistysalueyhdistys

STORA BRÄNDÖN VIRKISTYSALUEEN KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA

9/2025

Sisältö

Tiivistelmä ... 3
1 Tausta ja tavoitteet ... 4
2 Suunnittelualueen tarkastelu ... 4
2.1 Suunnittelualueen sijainti ja rajaus ... 4
2.2 Kehittämisen suunnittelua ohjaavat asiakirjat ... 5
2.3 Luonnon yleispiirteet ... 7
2.4 Arvokkaat luontokohteet ja lajisto ... 7
3 Käytön ja hoidon periaatteet ... 8
3.1 Virkistyskäyttö ... 8
3.2 Luonnonhoito ... 9
4 Suunnittelualueen luonnon virkistyskäytön nykytila ... 9
4.1 Vetovoimatekijöiden analyysi ... 9
4.2 Virkistyskäytön kysyntä ja tarjonta ... 9
5 Virkistyskäytön tavoitetilan ja kehittämistarpeiden määrittely ... 10
5.1 Konseptit ja niistä nousevat kehittämistarpeet ... 10
6 Kehittämistoimenpiteet ... 14
6.1 Virkistyskäyttö ... 14
6.2 Luonnonhoito ... 17
7 Lähteet ... 18
8 Liitteet ... 19
8.1 Stora Brändön luonnonhoitosuunnitelma 2025–2035 ... 19

Tiivistelmä

Stora Brändön virkistysalueen sijainti Kirkkonummen itäisessä saaristossa, Porkkalanniemen kupeessa tekee siitä helposti saavutettavan kohteen niin lähialueiden asukkaille kuin pääkaupunkiseudun vesilläliikkujille. Se on suosittu matkaveneilijöiden ja melojien etappikohde ja ihana retkisaari.

Stora Brändö on tyypillinen kalliorantainen saari. Lisäksi virkistysalueeseen kuuluu saarta ympäröivä lähivesialue sekä eteläpuoliset luonnontilaiset luodot, jotka ovat linnustonsuojelualuetta. Vesialueen luodot tarjoavat pesintämahdollisuuksia arvokkaalle vesilintulajistolle. Stora Brändön rannat ovat pääosin avokallioisia joutomaita vaihettuen osin kallioisiin kangasmetsiin. Saaren keskiosasta löytyy myös tuoreen kankaan metsiä sekä pienialaisia luonnontilaisia soita. Puusto on pääosin mäntyvaltaista, mutta rehevimmissä metsiköissä kuusi ja koivut esiintyvät runsaampina. Metsiköt ovat rakennepiirteiltään suurelta osin edustavia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia boreaalisia luonnonmetsiä.

Stora Brändössä on jo pitkään ollut tarjolla monipuolisia virkistyskäytön palveluita, luonnonolot sopivat erinomaisesti retkeilyyn ja saari tarjoaa hienoja luontokokemuksia. Kävijälaskennan perusteella arvio Stora Brändön tämänhetkisestä käyntimäärästä on 1500–2000 käyntiä vuodessa. Vuonna 2023 tehdyn kävijätutkimuksen tulosten perusteella valtaosa Stora Brändön kävijöistä tulee pääkaupunkiseudun kunnista, ja erityisesti espoolaisten ja helsinkiläisten osuus on suuri. Sijaintinsa ja vetovoimaisuutensa puolesta Stora Brändöllä on edellytyksiä muodostua nykyistä suositummaksi virkistysalueeksi.

Tämä käyttö- ja hoitosuunnitelma on laadittu ohjaamaan virkistysalueen käyttöä, hoitoa ja kehittämistä. Sen periaatteellinen aikajänne on noin kymmenen vuotta, mutta tarvittaessa sitä voidaan päivittää jo aiemminkin. Käyttö- ja hoitosuunnittelussa alueen kehittämistä on lähestytty alueen profiloitumisesta osaksi Uuvin saaristokohteita. Esiin nousseista tarpeista on johdettu konkreettiset kehittämistoimenpiteet.

Stora Brändö on ollut pitkään osa Uuvin virkistysalueverkostoa, ja sen palveluvarustukseen on aikoinaan panostettu merkittävästi. Rakenteet ovat kuitenkin suurelta osin huonokuntoisia. Virkistyskäytön peruspalveluita on kahdella eri alueella saaren koillis- ja pohjoisosassa. Koillisrannan lahden tuntumassa sijaitsevat betoniponttonilaituri kiinnityspoijuineen, avotulipaikka, polttopuukatos ja kuivakäymälä. Toinen palvelualue sijaitsee saaren pohjoispäässä, noin 250 metrin päässä laiturista pohjoiseen. Siihen kuuluu aikanaan varta vasten paikalle suunniteltu keittokatos, jonka yhteydessä on polttopuiden säilytystila, sekä kuivakäymälä. Lisäksi saaren eteläosassa sijaitsee luontotorni. Saaren ympäri voi kiertää merkittyä reittiä pitkin.

Stora Brändön virkistyskäytön rakenteet kaipaavat uudistamista ja kunnostamista, ja ne tullaan lähivuosina kauttaaltaan päivittämään. Koillisrannan laiturialue ja sen läheinen niemi muodostavat pääpalvelualueen, jossa laiturin rakenteita kunnostetaan sekä uusitaan avotulipaikka ja puuvaja. Pohjoisrannalla remontoidaan vanha keittokatos sekä rakennetaan uusi puuvaja ja rantaan uusi avotulipaikka. Saaren molemmat kuivakäymälät uudistetaan ja luontotornia kunnostetaan. Opasteet ja reittimerkinnät uusitaan, ja merkityn reitin linjausta muutetaan saaren itälaidalla.

Stora Brändön virkistysalueen luonnonhoidossa toteutetaan virkistyskäyttöä ja luonnon elinvoimaisuutta palvelevia toimenpiteitä. Virkistyskäytön kannalta on olennaista, että alueella on viihtyisää kulkea ja samalla kävijällä on mahdollisuus havainnoida ympäristöään, niin alueen sisäistä lähimaisemaa kuin maisemaa alueen ulkopuolella. Alueelle suunnitelluilla luonnonhoitotoimilla hävitetään kurtturuusukasvustot osana maanomistajan velvollisuutta torjua vieraslajeja, ylläpidetään vanhan kalastajatilan muodostamaa perinnebiotooppia sekä poistetaan yksittäisiä puita luontotornin läheisyydestä.

1 Tausta ja tavoitteet

Uudenmaan virkistysalueyhdistys (Uuvi) laatii kaikille virkistysalueilleen käyttö- ja hoitosuunnitelman, joka ohjaa alueen käyttöä, hoitoa ja kehittämistä. Sen periaatteellinen aikajänne on noin kymmenen vuotta, mutta tarvittaessa sitä voidaan päivittää jo aiemminkin.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitetään virkistyskäytön kehittämistoimenpiteet sekä virkistysalueen luonnonhoitosuunnitelmat perusteluineen. Niitä laadittaessa pyritään kehittämistä tarkastelemaan itse virkistysalueen lisäksi myös ympäröivien alueiden toimintojen ja palveluiden näkökulmasta.

Stora Brändön virkistysalue on tullut Uuvin hallintaan vuonna 1992, ja alueelle on tehty aiempi käyttö- ja hoitosuunnitelma vuonna 1993 (LT-konsultit Oy).

2 Suunnittelualueen tarkastelu

2.1 Suunnittelualueen sijainti ja rajaus

Stora Brändön virkistysalue sijaitsee Kirkkonummella, Porkkalanniemen itäpuolella aivan mantereen tuntumassa. Saaren pohjoispuolitse, sen välittömässä läheisyydessä, kulkee paikallisveneväylä Porkkalanniemen ja Espoon saariston välillä. Virkistysalue koostuu pääsaaresta sekä siitä etelään sijaitsevasta Brändökobbenista ympäröivine luotoineen. Virkistysalue on kooltaan 41 hehtaaria (maa-ala), ja siihen kuuluu myös 37 hehtaarin vesialue.

Stora Brändön sijainti Kirkkonummen saaristossa, kivenheiton päässä Espoon saaristosta. Lähistöllä myös Uuvin Porkkalaniemen sekä Järvön virkistysalueet.

2.2 Kehittämisen suunnittelua ohjaavat asiakirjat

Uusimaa-kaava 2050, Uudenmaan liitto 2020

Uudenmaan maakuntakaavassa Stora Brändön virkistysalue on osoitettu virkistyskäytön kohdealueeksi. Merkinnällä osoitetaan sijaintiin ja muihin ominaisuuksiin perustuvia maakunnallisen virkistysalueverkoston ylläpitämisen ja kehittämisen kannalta tärkeitä yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja alueita, joiden pinta-ala on alle 50 hehtaaria. Näiden alueiden suunnittelussa on huomioitava niiden kehittäminen osana maakunnallista virkistysalueverkostoa sekä erityisesti kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, luonnon monimuotoisuuteen ja alueiden sijaintiin osana ekologista verkostoa. Lisäksi virkistysalueen eteläosan linnustonsuojelualue on osoitettu suojelualueeksi sekä virkistysalue kuuluu osaksi laajempaa Natura 2000-aluekokonaisuutta.

Saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaava, Kirkkonummen kunta 1996

Suurin osa Stora Brändön virkistysalueesta on osoitettu merkinnällä VR (retkeily- ja ulkoilualue). Lisäksi virkistysalueen eteläosan linnustonsuojelualue on osoitettu merkinnällä SL (luonnonsuojelualue).

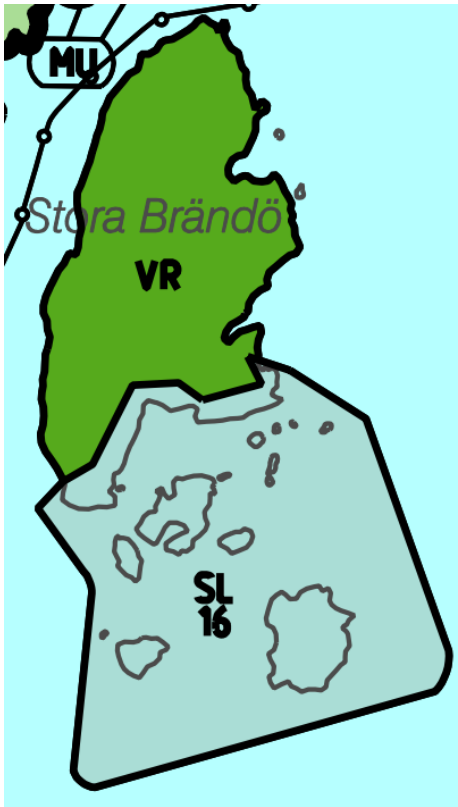

Ote Saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaavan kartasta (Kirkkonummen kunta 1996).

Kirkkonummen saaristo (Natura 2000), Uudenmaan ELY-keskus 2015

Stora Brändön virkistysalue kuuluu Natura 2000 -suojeluohjelmaan osana laajaa kokonaisuutta, joka yltää Stora Brändön lähialueelta Porkkalanniemen länsipuolelle saakka. Aluekokonaisuus pohjautuu rantojensuojeluohjelmaan ja Natura-alueen toteutus perustuu suurelta osin Kirkkonummen rannikon ja saariston osayleiskaavaan. Alue on tärkeä kokonaisuus erilaisten saariston luontotyyppien ja lintulajien suojelulle.

Natura-luontotyyppien täydennysinventointi, Uudenmaan ELY-keskus 2022

Toteutettu Stora Brändössä osana Natura 2000 -suojeluohjelman alueiden luontotyyppien inventointia.

Linnustonsuojelualueen perustaminen, Uudenmaan lääninhallitus 1971

Stora Brändön eteläranta sekä saaren eteläpuoliset luodot on perustettu linnustonsuojelualueeksi, jolla on kiellettyä rakentaminen, maaperän kaivaminen ja kasvillisuuden vahingoittaminen, metsästys 1.3.–14.9. (pl. mm. minkki), maihinnousu ja liikkuminen 1.4.–31.7. sekä muu maisemankuvaa ja lajistoa muuttava toiminta.

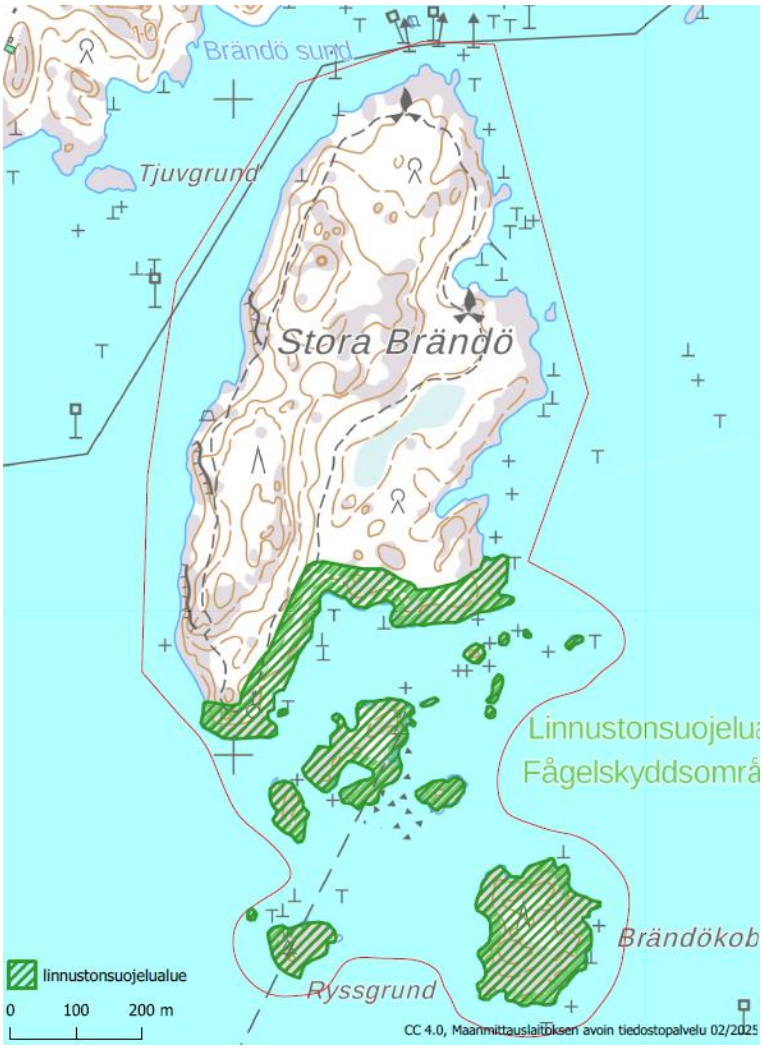

2.3 Luonnon yleispiirteet

Stora Brändö on tyypillinen kalliorantainen saari. Lisäksi virkistysalueeseen kuuluu saarta ympäröivä lähivesialue sekä eteläpuoliset luonnontilaiset luodot, jotka ovat linnustonsuojelualuetta. Vesialueen luodot tarjoavat pesintämahdollisuuksia arvokkaalle vesilintulajistolle. Stora Brändö rannat ovat pääosin avokallioisia joutomaita vaihettuen kallioisiin kangasmetsiin. Saaren keskiosasta löytyy myös tuoreen kankaan metsiä sekä pienialaisia luonnontilaisia soita. Puusto on pääosin mäntyvaltaista, mutta rehevimmissä metsiköissä kuusi ja koivut esiintyvät runsaampina. Metsiköt ovat rakennepiirteiltään (erirakenteisuus ja lahopuun määrä) suurelta osin edustavia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia boreaalisia luonnonmetsiä.

2.4 Arvokkaat luontokohteet ja lajisto

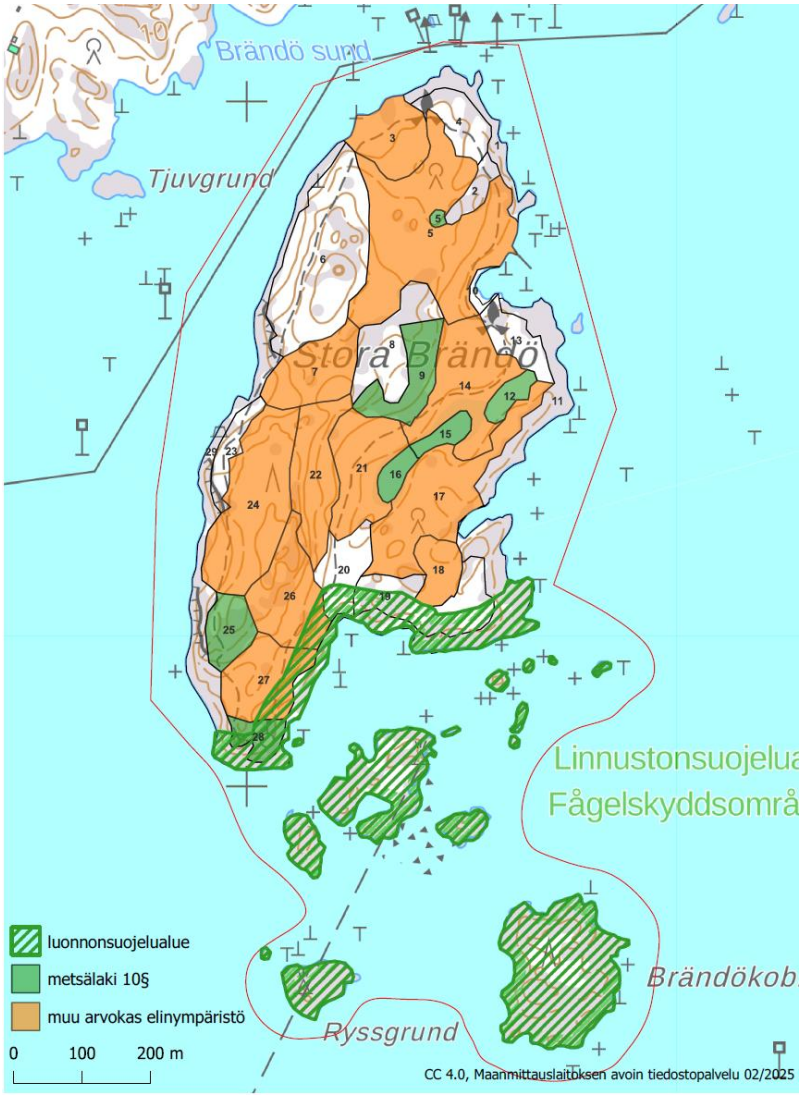

Kartta alueen arvokkaista elinympäristöistä.

Stora Brändön saaren eteläranta sekä saaren eteläpuoliset luodot ovat linnustonsuojelualuetta (perustettu 1971), jossa esiintyy mm. isokoskelo (NT, silmälläpidettävä), merilokki (VU, vaarantunut), harmaalokki (VU, vaarantunut), haahka (EN, erittäin uhanalainen) sekä lisäksi EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista kalatiira, lapintiira ja räyskä. Maihinnousu linnustonsuojelualueelle on kielletty 1.4.–31.7.

Metsälain 10§:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä Stora Brändössä edustavat luonnontilaiset vähäpuustoiset suot (5.1; 12; 15 & 16), joista metsikkökuviolla 12 myös noro, sekä vähätuottoiset kalliometsät (9; 25 & 28).

Muihin arvokkaisiin elinympäristöihin on luokiteltu eri luontotyyppejä joko niiden paikallisen ainutlaatuisuuden tai valtakunnallisen arvokkuuden perusteella. Näitä ovat runsas lahopuustoiset ja luonnontilaltaan edustavat boreaaliset luonnonmetsät (5; 7; 14; 17; 18; 21; 22; 24; 26 & 27), joista useilla kuvioilla esiintyy mm. indikaattorilajina männynkääpää sekä rakkosammalta (NT, silmälläpidettävä). Lisäksi saaren pohjoisosassa on vanhan kalastajatilan pihapiirin (3), joka muistuttaa sekapuuhakaa tuoreine niitty- ja ketomaisine laikkuineen, joissa esiintyy mm. ketoneilikkaa (NT, silmälläpidettävä).

3 Käytön ja hoidon periaatteet

3.1 Virkistyskäyttö

Virkistyskäyttö Uuvin alueilla pohjautuu perusperiaatteiltaan jokaisenoikeuksien noudattamiseen. Alueilla tarjotaan virkistyskäyttöä tukevia peruspalveluita (esimerkiksi opasteet ja merkityt reitit, tauko- ja tulipaikat rakenteineen, kuivakäymälät, laiturit).

Uudenmaan asukasluku kasvaa jatkuvasti, ja samanaikaisesti myös luonnon virkistyskäyttö, monenlainen luontoliikunta sekä luontomatkailu kasvattavat suosiotaan. Tämä näkyy monin tavoin myös Uuvin virkistysalueilla. Erilaiset käyttäjäryhmät kaipaavat yhä enenevässä määrin tarpeisiinsa soveltuvia palveluita, joiden tarjontaa Uuvi pyrkii alueillaan parantamaan.

Monilla virkistysalueilla on kysyntää myös erilaisille kaupallisesti tuotetuille palveluille (esim. erilaiset opastus- ja ohjelmapalvelut, välinevuokraus, kahvila-, ravintola- ja majoituspalvelut, jne.). Uuvi ei itse tuota tällaisia palveluita, mutta niitä voi olla tarjolla alueiden käyttäjille yhteistyöyritysten kautta.

Palveluiden suunnittelua ja mitoittamista kunkin virkistysalueen käyttäjien ja käyntimäärien kannalta mielekkäästi edesauttaa alueiden profilointi. Siinä pyritään tunnistamaan alueen vahvuudet ja heikkoudet sekä keskeiset käyttäjäryhmät ja heidän tarpeensa. Näiden kautta tarkastellaan erilaisten mahdollisten kehityskulkujen vaikutusta alueen virkistyskäyttöön ja kestävyyteen. Ohjaavana teemana käytön ja hoidon suunnittelussa on alueiden luonto-, maisema-, kulttuurihistoria- ja virkistyskäyttöarvojen säilyminen.

Soveltava luontoliikunta ja esteettömyys ovat läpileikkaava teema Uuvin alueiden kehittämisessä. Ne huomioidaan kullakin alueella mahdollisuuksien mukaan, ja viestinnän keinoin tarjotaan kävijöille tietoa, jonka avulla kävijät voivat itse arvioida kohteen soveltuvuuden omiin tarpeisiinsa. Stora Brändön virkistysalueen kohdalla soveltavan luontoliikunnan näkökulma huomioidaan viestinnässä, mutta saaren topografian ja luonnonolojen vuoksi sinne ei ole suunnitteilla esteettömiä palveluita.

Stora Brändössä noudatetaan roskattoman retkeilyn periaatetta, eli kävijät huolehtivat itse roskansa pois alueelta.

3.2 Luonnonhoito

Stora Brändön saaren keskiosan luonnontilaisten metsiköiden ja avoimen saaristoluonnon vaihtelevuus sekä saaristomaisema muodostavat virkistysalueen luonnollisen viehätysvoiman. Virkistysalueen luonnonhoidossa toteutetaan virkistyskäyttöä ja luonnon elinvoimaisuutta palvelevia toimenpiteitä. Virkistyskäytön kannalta on olennaista, että alueella on viihtyisää kulkea ja samalla kävijällä on mahdollisuus havainnoida ympäristöään, niin alueen sisäistä lähimaisemaa kuin maisemaa alueen ulkopuolella. Stora Brändössä boreaalisten luonnonmetsien säilyttäminen sekä saaristoluonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ovat luonnonhoidon keskeisiä teemoja. Luonnon monimuotoisuuden kannalta on tärkeää turvata alueella esiintyvien arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet ja niissä esiintyvän lajiston elinolot.

4 Suunnittelualueen luonnon virkistyskäytön nykytila

4.1 Vetovoimatekijöiden analyysi

Stora Brändön virkistysalueen sijainti Porkkalanniemen kupeessa tekee siitä helposti saavutettavan kohteen niin lähialueiden asukkaille kuin pääkaupunkiseudun vesilläliikkujille, ja se kytkeytyykin suojaisten väylien kautta eräänlaiseksi rauhalliseksi jatkeeksi Espoon vilkkaalle saaristolle.

Stora Brändö on suosittu matkaveneilijöiden ja melojien etappikohde ja ihana retkisaari, joka hyvän saavutettavuuden ohella tarjoaa monta mainiota syytä käynnille. Stora Brändössä on jo pitkään ollut tarjolla monipuolisia virkistyskäytön palveluita, luonnonolot sopivat erinomaisesti retkeilyyn ja saari tarjoaa hienoja luontokokemuksia. Stora Brändössä on myös ajoittaista talvikäyttöä, sillä hyvinä jäätalvina saaren tulipaikoille voi etsiytyä läheisiltä manneralueilta hiihtäen tai luistellen.

Stora Brändön monimuotoisiin metsiin ja mustikka-apajiin pääsee parhaiten tutustumaan saaren ympäri kiertävää polkua pitkin. Länsirannalla korkeat kalliot nousevat merestä jyrkästi, ja niiden päällä mukavasti polveileva polku johdattaa kulkijaa kalliomännikössä. Näkymää leimaavat sammalikon ja jäkälikön pehmentämät muodot, varvikoissa kypsyvät marjat sekä komeat katajat. Siellä täällä vihreän lukuisia eri sävyjä koristaa kanervikkojen hento puna, ja alapuolella siintelee meri.

Stora Brändön etelärannalla kohoaa luontotorni, josta voi katsella merimaisemia ja tarkkailla suojelualueen rannalla ja luodoilla pesiviä lintuja. Se on monelle tärkeä houkutin lähteä laiturialueen läheisyydestä seikkailemaan syvemmälle saareen. Saaren keskiosassa polku kulkee vanhan korpikuusikon läpi suota viistäen. Stora Brändön itärannan kalliot puolestaan ovat laakeita silokallioita, joilla on mukava lekotella auringossa ja viettää aikaa.

4.2 Virkistyskäytön kysyntä ja tarjonta

Stora Brändö on ollut pitkään osa Uuvin virkistysalueverkostoa, ja sen palveluvarustukseen on aikoinaan panostettu merkittävästi. Rakenteet ovat kuitenkin suurelta osin huonokuntoisia ja vaativat uudistamista. Virkistyskäytön peruspalveluita on kahdella eri alueella saaren koillis- ja pohjoisosassa. Koillisrannan lahti tukevine betoniponttonilaitureineen ja kiinnityspoijuineen tarjoaa suojaa vallitsevilta tuulilta noin seitsemälle veneelle. Lisäksi laiturialueen pohjoispuolella sekä saaren länsilaidalla veneilijöille on tarjolla kiinnityslenkkejä. Noin 150 metrin päässä laiturista etelään sijaitsee avotulipaikka, johon kuuluu myös pieni

puukatos ja kompostoiva kuivakäymälä. Palvelut on sijoitettu metsänreunaan, kauniin tasaisen kallioniemen välittömään läheisyyteen.

Toinen palvelualue sijaitsee saaren pohjoispäässä, noin 250 metrin päässä laiturista pohjoiseen. Alue sopii erityisen hyvin melojien rantautumispaikaksi. Vanhan kalastajatilan pihapiirissä sijaitseva keittokatos on aikoinaan suunniteltu varta vasten tuolle paikalle, ja se sulautuu kauniisti ympäristöönsä. Katos on kuitenkin huonokuntoinen, eikä sen päädyssä oleva pieni lipallinen säilytystila ole optimaalinen polttopuuhuollon ratkaisu. Keittokatoksen suunnittelussa on aikoinaan huomioitu erityisen hyvin sen toimivuus säänsuojana, ja näkymä avautuu vanhaan pihapiiriin eikä merelle päin. Tämä ehkä osaltaan vaikuttaa siihen, että keittokatoksen läheisellä hiekkarannalla on jatkuvana ongelmana luvaton tulenteko. Vanhan tilan pihapiiriä on aiemmin niitetty säännöllisesti, mutta sittemmin se on suurelta osin heinittynyt. Telttailua on opastusviestinnän avulla pyritty ohjaamaan vanhan tilan pihapiirin niittyalueelle, mutta niityn heinittyminen on vähentänyt hyvien telttapaikkojen määrää. Palvelualueeseen kuuluu myös kompostoiva kuivakäymälä.

Virkistyskäytön peruspalveluiden lisäksi Stora Brändö tarjoaa kävijöille myös poikkeuksellisen hyvät mahdollisuudet luonnon ja maisemien tarkasteluun. Etelärannan kalliolla kohoavasta luontotornista avautuu hienot näkymät luonnonsuojelualueelle, jonka muodostavat Stora Brändön eteläreuna ja sen edustan luodot. Stora Brändön ympäri kiertää merkitty reitti, jonka pituus on noin 2,5 km. Saaren länsilaidalla reitti sijaitsee melko vaikeakulkuisessa maastossa, ja sen linjaus jyrkän kalliorannan ja metsämaaston rajalla on otollinen maiseman parhaiden puolien kokemiseen. Saaren itälaidalla korkeuserot eivät ole yhtä suuria, jolloin kulkeminen on helpompaa ja maastoon on muodostunut monin paikoin risteileviä polkuja. Merkitty reitti koukkaa sisämaan kautta suon laitaa myötäillen, mutta tälläkin alueella kävijät vaikuttavat hakeutuvan mieluummin kulkemaan merimaisemien ääreen kuin tutustuvat Stora Brändön erikoiseen suoluontoon. Rannan tuntumaan onkin muodostunut useita vahvoja polkuja.

Saarikohteet ovat kävijälaskennan kannalta haastavia, koska kävijät nousevat maihin eri kohdista rantaa. Stora Brändössä kulku kuitenkin kanavoituu suurelta osin laiturialueelle, ja siellä onkin tehty kävijälaskentaa vuodesta 2023 alkaen. Arvio Stora Brändön tämänhetkisestä käyntimäärästä on 1500–2000 käyntiä vuodessa. Vuonna 2023 tehdyn kävijätutkimuksen tulosten perusteella valtaosa Stora Brändön kävijöistä tulee pääkaupunkiseudun kunnista, ja erityisesti espoolaisten ja helsinkiläisten osuus on suuri. Virkistysalueelle saavutaan pääosin veneellä, mutta myös melojien määrä on merkittävä. Kävijätutkimuksen vastaajista yli 30 % oli ensimmäistä kertaa Stora Brändössä, mikä viittaa siihen, että alueella on potentiaalia houkutella uusia kävijöitä. Sijaintinsa ja vetovoimaisuutensa puolesta Stora Brändöllä onkin edellytyksiä muodostua nykyistä suositummaksi virkistysalueeksi. Tähän vaikuttavat tietysti myös tulevat kehittämistoimet, sillä virkistyskäytön palveluiden parantaminen voi lisätä alueen käyttöä.

Monilla virkistysalueilla on kysyntää myös erilaisille kaupallisesti tuotetuille palveluille (esimerkiksi erilaiset opastus- ja ohjelmapalvelut). Uuvi ei itse järjestä kaupallisia palveluita, mutta niitä voidaan tarjota alueiden käyttäjille yhteistyöyritysten kautta. Stora Brändössä ei nykyisin harjoiteta luontomatkailutoimintaa, mutta mikäli kiinnostusta kaupallisten palveluiden tarjoamiselle ilmenee, harkitaan niiden toteuttamismahdollisuuksia tapauskohtaisesti.

5 Virkistyskäytön tavoitetilan ja kehittämistarpeiden määrittely

5.1 Konseptit ja niistä nousevat kehittämistarpeet

Stora Brändön virkistyskäytön tavoitetilaa tarkastellaan seuraavassa konseptin kautta, jossa kiteytetään idea konkreettisesta toimintamallista. Siinä huomioidaan pääasiallisen käyttäjäryhmän näkökulmia alueen käyttöön ja niistä nousevia kehittämistoimia.

Konseptin kautta voidaan hahmottaa, mitä asioita kehittämisessä nostetaan esiin, ja miten ne juontuvat käyttäjäryhmän tarpeista. Kehittämistoimet johdetaan luontevasti konseptiin sisältyvistä teemoista, jotka luovat siten perustelut kehittämistoimien valinnalle. Näin kehittämistoimilla on selkeä suunta ja tarkoitus, ne kytkeytyvät saman punaisen langan ympärille ja palvelevat tiettyä määriteltyä päämäärää.

Vaikka tässä esitetty konsepti tuo esiin alueen pääasiallista profiilia ja käyttötapaa, ei se kuitenkaan ole ainoa näkökulma alueen käyttöön.

Konsepti: Vesillä liikkuvan luonnonystävän Stora Brändö

Konseptissa tarkastellaan Stora Brändötä houkuttelevana veneily- ja melontakohteena, jonne on helppo tulla monesta suunnasta. Stora Brändö on ihana, tunnelmaltaan helposti lähestyttävä retkisaari. Se myös kutsuu viipymään pientä pysähdystä pidempään, sillä saaren monipuoliset ja laadukkaat palvelut innostavat liikkumaan ja tarkkailemaan luontoa.

Stora Brändön sijainti tekee siitä helpon vaihtoehdon kevään ensimmäisen vesiretken kohteeksi tai hyvän etappikohteen pidemmällä veneily- tai melontareissulla. Saaren palveluissa huomioidaan eri tavoin saapuvien kävijöiden tarpeet.

TEEMAT	**KEHITTÄMISTARPEET**
Laadukkuus ja turvallisuus	
Alueen tavoiteltavan käyntikokemuksen tunnusmerkkejä ovat laadukkuus ja turvallisuus.	*Alueen palvelut ovat monipuolisia, laadukkaita, ja turvallisia.* *Alueen ylläpidon taso on korkea.* *Palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan eri käyttäjäryhmien erityistarpeet, ja huomiota kiinnitetään erityisesti melojille sopiviin ja turvallisuutta lisääviin palveluihin (esim. suojaa antavat rakenteet, mahdollinen makean veden ja sähkön saanti).* *Palveluiden sopivuudesta omiin tarpeisiin on tarjolla ennakkotietoa: palveluista on selkeät kuvaukset, joihin sisältyy kuvamateriaalia (myös esteettömyyden ja soveltavan luontoliikunnan näkökulmaa silmällä pitäen).* *Turvallisuuteen liittyvää tietoa ja ohjeistusta on löydettävissä sekä ennakkotiedoissa että itse*

	kohteessa.
Opastusviestintä on selkeää ja riittävää.	*Kävijöiden on helppo saada tietoa alueesta ja sen palveluista sekä ennen käyntiä että sen aikana.* *Opastusviestinnässä kiinnitetään huomiota siihen, että niin veneellä kuin meloen saapuvat kävijät saavat itselleen olennaista tietoa.* *Opasteet ja viitat ovat selkeitä ja hyvässä kunnossa, jolloin palvelut ovat vaivattomasti löydettävissä ja reiteillä on helppo pysyä.* *Saaren ympäri kiertävä merkitty reitti tekee alueeseen tutustumisesta helppoa ja turvallista.* *Tietoa on saatavilla useilla eri kielillä.*
Monipuoliset palvelut alueen vetovoimaisuuden tukena	
Virkistyskäytön palveluvarustus on laadukasta ja tarpeeseen nähden riittävää.	*Virkistyskäytön palvelut vastaavat alueen käyttömääriä.* *Alueella on laadukkaat virkistyskäytön peruspalvelut, jotka jo itsessään lisäävät saaren vetovoimaa.* *Saaren rantautumispaikat ja muut palvelut on suunniteltu ja toteutettu huomioiden niin veneilijöiden kuin melojien tarpeet.*
Virkistyskäytön peruspalveluiden lisäksi alueella on lisäarvoa tuottavia palveluita.	*Saaren ympäri kulkeva reitti ja eteläkärjen luontotorni innostavat kävijöitä liikkumaan pidempiä matkoja alueen eri osissa, mikä monipuolistaa sen käyttöä.* *Tulevaisuudessa mahdollinen makean veden ja sähkön saanti muodostavat merkittävän lisän saaren vetovoimalle ja merkitykselle*

	erityisesti pitempien merimatkojen etappikohteena.
Luonto- ja maisema-arvoista sekä kestävyydestä huolehtiminen	
Alueen luonto- ja maisema-arvoista sekä kestävyydestä pidetään huolta.	*Alueen virkistyskäytön ytimessä olevat monipuoliset luontokokemukset huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja toiminnassa.* *Alueen käyttöä ohjataan virkistyskäytön rakenteiden sijoittelulla ja opastuksella, ja esimerkiksi merkityn reitin reittilinjauksia muutetaan kulumisen vähentämiseksi.* *Palveluiden sijoittamisessa huomioidaan luontoarvot ja luonnonsuojelualueen erityisvaatimukset.* *Huolella suunnitellut ja korkeatasoiset rakenteet ja reitit kanavoivat alueen käyttöä ja ennaltaehkäisevät ongelmia.* *Palvelut suunnitellaan kestäviksi ja niiden toteuttamisessa huomioidaan koko elinkaari (rakentaminen, huoltaminen, uusiokäyttö). Uuvin rakennemallisto perustuu kierrätettäviin ja kestäviin materiaaleihin (lehtikuusi, teräs), joissa ei ole ympäristölle myrkyllisiä aineita.* *Palveluiden aiheuttama ravinnekuormitus (esim. käymäläjätteet) pyritään minimoimaan.* *Alueella on käytössä roskattoman retkeilyn periaate, josta viestitään sekä ennakkotiedoissa että itse kohteessa.* *Opastusviestinnällä ohjeistetaan kävijöitä luontoarvojen huomioimiseen, luonnonsuojelualueen*

	rajoitusten noudattamiseen sekä virkistyskäytön pelisääntöihin yleisesti (esim. tuliturvallisuus, koirakuri, roskaton retkeily, säästeliäs polttopuun käyttö). *Vanhan kalastajatilan pihapiirin hoito niittämällä tai laiduntamalla tarjoaa mahdollisuuden tutustuttaa kävijöitä perinnebiotooppien hoitamiseen.*

6 Kehittämistoimenpiteet

6.1 Virkistyskäyttö

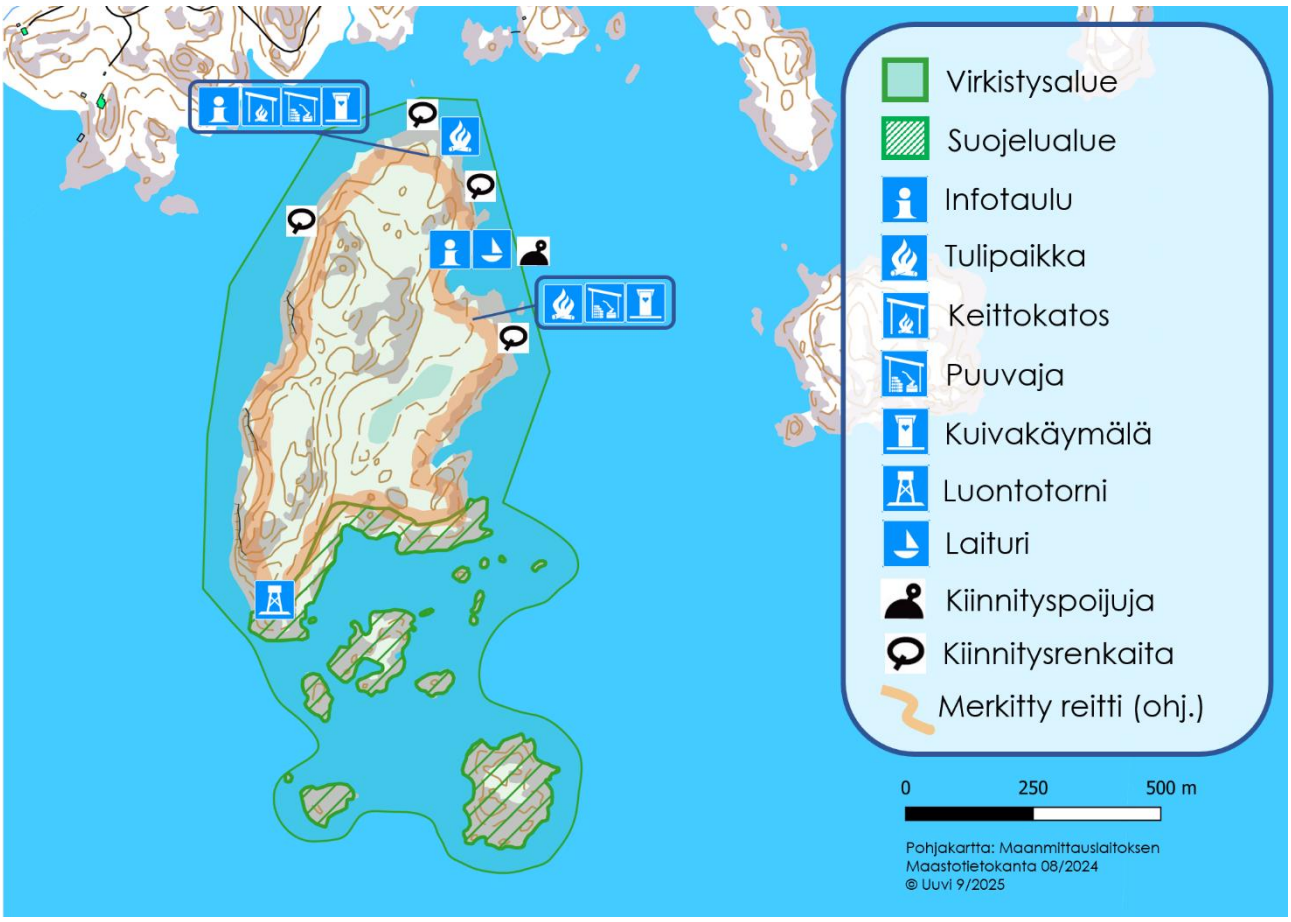

Kartta Stora Brändön suunnitellusta palveluvarustuksesta.

Stora Brändön virkistyskäytön rakenteet kaipaavat uudistamista ja kunnostamista, ja ne tullaan lähivuosina kauttaaltaan päivittämään. Uusien palveluiden suunnittelussa huomioitavia taustatekijöitä ovat muun

muassa saaren helppo saavutettavuus, ulkoilu- ja retkeilyharrastusten sekä erilaisten vesillä liikkumisen muotojen kasvu, kävijätutkimuksen tuloksiin nojaava kehittämistarpeiden tunnistaminen ja huollon järjestämiseen liittyvät käytännön seikat. Stora Brändössä ylläpidetään jatkossakin monipuolisia virkistyskäyttöpalveluita, joiden kehittämisen myötä käyntimäärät voivat jatkossa myös kasvaa.

Koillisrannan laiturialue ja sen läheinen niemi muodostavat pääpalvelualueen, jolle valtaosa kävijöistä saapuu. Rakenteiden parantaminen lisää alueen viihtyisyyttä ja vetovoimaa. Pohjoisrannan palvelut puolestaan ovat erityisen tärkeitä melojille, joille siellä löytyy saaren parhaat rantautumispaikat. Suojaa tarjoavan keittokatoksen kunnostaminen ja sen toiminnallisuuden parantaminen tekevät Stora Brändöstä entistä paremman melonnan etappikohteen. Myös huomattava osa veneellä saapuvista kävijöistä vierailee keittokatoksen alueella. Saaren parhaat telttapaikat sijaitsevat palvelualueiden läheisyydessä, joten niiden parantaminen tukee myös yön yli -retkeilyä.

Stora Brändön kiertävälle reitille asennetaan uudet reittimerkit. Saaren itärannalla reittilinjausta muutetaan lähemmäs rantaa siten, että se vastaa nykyistä paremmin käytön pääväylää muodostamia kulku-uria. Näin parannetaan käyntikokemusta, vähennetään maaston kulumista ja helpotetaan alueen huoltoa. Luontotorni säilyy jatkossakin Stora Brändön etelärannan mielenkiintoisena käyntikohteena.

Stora Brändön virkistyskäyttöön liittyy myös merkittäviä jatkokehitysmahdollisuuksia. Mikäli saaren pohjoispään niittyaluetta aletaan hoitaa laidunnuksella, tulee ratkaistavaksi lampaiden juomavedensaanti. Yksi varteenotettava vaihtoehto sen järjestämiseen voisi olla käänteisosmoosilaitteisto, jolla myös merivedestä voi suodattaa juomakelpoista vettä. Laitteiston toiminta vaatii sähköä, jota puolestaan voitaisiin tuottaa aurinkopaneeleiden avulla. Tällaisen modernin laitumen läheisyydessä kävijöille voitaisiin tarjota makeaa juomavettä ja sähköä pienten laitteiden lataamiseen, mikä lisäisi merkittävästi alueen vetovoimaa ja esimerkiksi pidemmällä melontamatkalla olevien turvallisuutta.

Toimenpide: Opastus ja viitoitus, reittimerkinnät
Toimenpiteen kuvaus: • Saaren kaikki opasteet ja viitat uusitaan. Kävijät ohjataan päivitetyillä opasteilla ja viitoituksella virkistysalueen eri osissa sijaitsevien palveluiden ääreen. • Infotaulut uusitaan ja niiden määrää lisätään tarpeen mukaan. Infotaulut sisältävät ajantasaisen kartan virkistysalueesta palveluineen sekä tietoa ja ohjeita siellä toimimiseen. Tietoa on tarjolla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. • Kohdeopasteet ja viitoitus uusitaan vastaamaan päivitettyjä palveluita. • Saaren ympäri kiertävän ympyräreitin reittimerkit uusitaan. Saaren itäpuolella laiturialueelta etelään luontotornille päin johtava reittiosuus linjataan uudelleen lähemmäs rantaa.
Toimenpiteen tarkoitus: Opasteet ja viitoitus päivitetään Uuvin nykyisen rakennemalliston mukaisiksi ja vastaamaan uudistuvia palveluita. Infotauluista ja kohdeopasteista ovat saatavilla tiedot alueen palveluista ja ohjeet siellä toimimisesta. Reittilinjauksen muuttaminen vastaa kävijöiden nykyisin käyttämiä kulkuväyliä vetovoimaisiksi koettujen merimaisemien äärellä. Virkistyskäytön ohjaaminen ajantasaisten opasteiden, viitoituksen ja reittimerkintöjen avulla helpottaa niin kävijöiden liikkumista kuin saaren huoltoa.
Toimenpiteen ajankohta: Infotaulut, opasteet ja viitat 1–3 vuotta, reittimerkinnät 1–2 vuotta

Toimenpide: Rantautumispaikkojen parantaminen
• Saaren koillisrannan laituria kunnostetaan tarpeen mukaan, esim. kulkusillan kunnostus ja kansilautojen uusiminen.

- Kiinnityslenkkejä lisätään tarpeen mukaan, ja mahdollisuutta niiden käyttöön korostetaan opastusviestinnässä.
- Pohjoisosan palvelualueen yhteyteen voidaan rakentaa melontaramppi.

Toimenpiteen tarkoitus:
Nykyinen laituri palvelee jatkossakin veneilijöitä, mutta laiturikapasiteetin kasvattaminen matalassa lahdessa on haastavaa. Mikäli tarvetta venepaikkojen lisäämiselle jatkossa ilmenee, on ensisijainen keino kiinnitysrenkaiden lisääminen. Opastusviestinnässä tuodaan myös nykyistä vahvemmin esille mahdollisuutta käyttää kiinnitysrenkaita laituriin kiinnittymisen sijaan. Näin helpotetaan sesonkikaudella hetkittäin esiintyvää vapaiden rantautumispaikkojen puutetta. Melojien rantautumista helpotetaan tarkoitukseen suunnitellun rampin avulla.

Toimenpiteen ajankohta:
1–5 vuotta

Toimenpide:
Muun palveluvarustuksen rakentaminen ja kunnostaminen

- Saaren pohjoisosassa sijaitseva keittokatos remontoidaan perusteellisesti ja sen toiminnallisuutta parannetaan.
- Keittokatosrakennuksen päädyssä oleva puukatos poistetaan. Alueelle rakennetaan uusi puuvaja.
- Saaren pohjoisosassa luvattomana tulipaikkana toimivan kivikasan tilalle sijoitetaan tulipaikka rakenteineen.
- Laiturin eteläpuolella sijaitsevan avotulipaikan vanhat rakenteet puretaan, ja tilalle rakennetaan uusi tulipaikka sekä puuvaja.
- Molempien palvelualueiden kompostoivat kuivakäymälät kunnostetaan tai vaihtoehtoisesti selvitetään uusien käymälöiden rakentamista paikkaan, jossa niiden tyhjentäminen on mahdollista suorittaa imuautolla.
- Luontotornia kunnostetaan tarpeen mukaan.

Toimenpiteen tarkoitus:
Palveluvarustuksen kunnostamisella ja uudistamisella parannetaan merkittävästi alueen käyntikokemusta, ja palveluiden suunnittelussa huomioidaan erilaisten vesilläliikkujien tarpeet.

Pohjoisosan keittokatoksen kunnostuksessa sen omaleimaista ilmettä ja tunnelmaa pyritään vaalimaan. Samalla parannetaan katoksen käyttökelpoisuutta ja toiminnallisuutta säältä suojaa tarjoavana rakenteena, joka palvelee niin melojien kuin veneellä saareen saapuvien tarpeita. Muilta osin vanha palveluvarustus joko kunnostetaan tai korvataan Uuvin nykyisen malliston rakenteilla, jotka on suunniteltu yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa palvelumuotoilun keinoin.

Käyttötarpeeseen nähden oikein mitoitettujen puuvajojen ja puun kulutusta hillitsevien tulisijojen rakentaminen sekä mahdolliset ratkaisut imuautolla tyhjennettävistä käymälöistä helpottavat alueen huoltoa ja pienentävät ympäristövaikutuksia.

Luontotornia ylläpidetään jatkossakin Stora Brändön etelärannan mielenkiintoisena käyntikohteena, josta voi tarkkailla lintuja ja ihailla maisemia.

Toimenpiteen ajankohta:
1–3 vuotta

6.2 Luonnonhoito

Kartta alueella toteutettavista luonnonhoitotöistä

Toimenpide: Vieraslajitorjunta
Toimenpiteen kuvaus: • Kurtturuusukasvustot hävitetään. • Vieraspetojen pyynnin (supikoira ja minkki) osalta on tehty sopimus Luonnon- ja riistanhoitosäätiön kanssa 2025.
Toimenpiteen tarkoitus: Haitallisten vieraslajien torjunta osana maanomistajan velvollisuuksia.
Toimenpiteen ajankohta: 1–5 vuotta

Toimenpide: Niitto/laidunnus

Toimenpiteen kuvaus: • Vanhan kalastajatilan pihapiirin hoito säännöllisesti niittämällä tai laiduntamalla.
Toimenpiteen tarkoitus: Perinnebiotoopin niitty ja ketolajiston säilyttäminen sekä kulttuurihistoriallinen ja lähimaisemallinen merkitys osana alueen virkistyskäyttöä.
Toimenpiteen ajankohta: 1–5 vuotta

Toimenpide: Yksittäisten puiden poistaminen
Toimenpiteen kuvaus: • Poistetaan yksittäisiä puita ja/tai puuryhmiä saaren eteläosan luontotornin tuntumasta. Vaatii ELY-keskuksen hyväksynnän (luonnonsuojelualue).
Toimenpiteen tarkoitus: Saaristomaiseman avartaminen sekä linnuston tarkkailumahdollisuuksien parantaminen.
Toimenpiteen ajankohta: 1–5 vuotta

Virkistysalueelle perustetun luonnonsuojelualueen ominaispiirteiden säilymisen kannalta suojellulle alueelle voidaan laatia erillinen suunnitelma luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi ja alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi. Hoitosuunnitelman tarpeellisuudesta ja toteutuksesta vastaa luonnonsuojeluviranomainen.

7 Lähteet

Uudenmaan liitto. 2020. Uusimaa-kaava 2050-yhdistelmämaakuntakaava.

Kirkkonummen kunta. 1996. Saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaava.

Uudenmaan ELY-keskus. 2015. Natura 2000 -suojelualueen (Kirkkonummen saaristo) kuvaus.

Uudenmaan ELY-keskus. 2022. Natura-luontotyyppien täydennysinventointi, sähköpostikeskustelu.

Uudenmaan lääninhallitus. 1971. Päätös linnustonsuojelualueen perustamisesta.

8 Liitteet

8.1 Stora Brändön luonnonhoitosuunnitelma 2025–2035

Yleistä

Stora Brändö on tyypillinen kalliorantainen saari. Lisäksi virkistysalueeseen kuuluu saarta ympäröivä lähivesialue sekä eteläpuoliset luonnontilaiset luodot, jotka ovat linnustonsuojelualuetta. Vesialueen luodot tarjoavat pesintämahdollisuuksia arvokkaalle vesilintulajistolle. Stora Brändön rannat ovat pääosin avokallioisia joutomaita vaihettuen kallioisiin kangasmetsiin. Saaren keskiosasta löytyy myös tuoreen kankaan metsiä sekä pienialaisia luonnontilaisia soita. Puusto on pääosin mäntyvaltaista, mutta rehevimmissä metsiköissä kuusi ja koivut esiintyvät runsaampina. Metsiköt ovat rakennepiirteiltään (erirakenteisuus ja lahopuun määrä) suurelta osin edustavia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia boreaalisia luonnonmetsiä.

Kirkkonummen saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaavassa suurin osa Stora Brändön virkistysalueesta on osoitettu merkinnällä VR (retkeily- ja ulkoilualue). Virkistysalueen eteläosan linnustonsuojelualue on osoitettu merkinnällä SL (luonnonsuojelualue). Lisäksi virkistysalue kuuluu osana Natura 2000 - suojeluohjelma-alueeseen Kirkkonummen saaristo.

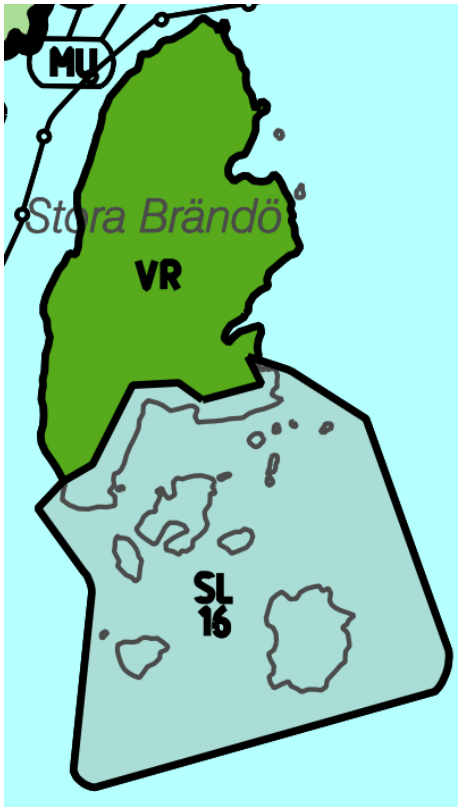

Ote Saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaavan kartasta (Kirkkonummen kunta 1996).

Arvokkaat elinympäristöt ja lajisto

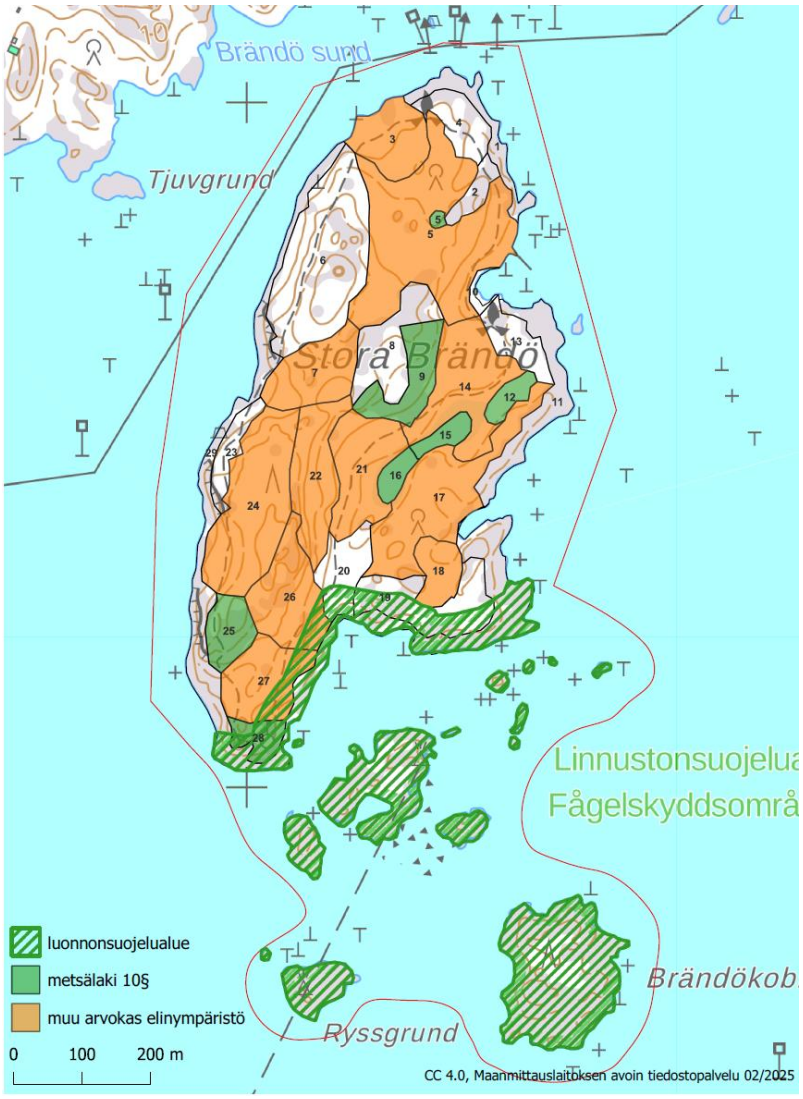

Stora Brändön saaren eteläranta sekä saaren eteläpuoliset luodot ovat linnustonsuojelualuetta (perustettu 1971). Alueella esiintyy mm. isokoskelo (NT, silmälläpidettävä), merilokki (VU, vaarantunut), harmaalokki (VU, vaarantunut), haahka (EN, erittäin uhanalainen) sekä lisäksi EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeista kalatiira, lapintiira ja räyskä. Maihinnousu linnustonsuojelualueelle on kielletty 1.4.–31.7.

Metsälain 10§:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä Stora Brändössä edustavat luonnontilaiset vähäpuustoiset suot (5.1; 12; 15 & 16), joista metsikkökuviolla 12 myös noro, sekä vähätuottoiset kalliometsät (9; 25 & 28).

Muihin arvokkaisiin elinympäristöihin on luokiteltu eri luontotyyppejä joko niiden paikallisen ainutlaatuisuuden tai valtakunnallisen arvokkuuden perusteella. Näitä ovat runsaslahopuustoiset ja luonnontilaltaan edustavat boreaaliset luonnonmetsät (5; 7; 14; 17; 18; 21; 22; 24; 26 & 27), joista useilla kuvioilla esiintyy mm. indikaattorilajina männynkääpää ja rakkosammalta (NT, silmälläpidettävä). Lisäksi saaren pohjoisosassa on vanhan kalastajatilan pihapiiri (3). Se muistuttaa sekapuuhakaa tuoreine niitty- ja ketomaisine laikkuineen, joissa esiintyy mm. ketoneilikkaa (NT, silmälläpidettävä).

Luonnonhoitotoimenpiteet

Alueelle suunnitelluilla luonnonhoitotoimilla tuetaan sekä luonnon monimuotoisuutta että ympäristön viihtyisyyttä ja luonnon havainnointimahdollisuuksia virkistyskäytön näkökulmasta. Stora Brändön pohjoisosassa olevan perinnebiotoopin avoimuutta ja niittylajiston kehitystä tuetaan säännöllisellä niitolla ja/tai laidunnuksella mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi saaren eteläosasta luontotornin läheisyydestä poistetaan yksittäisiä puita linnustonsuojelualueen tarkkailumahdollisuuksien parantamiseksi (vaatii ELY-keskuksen erillisluvan) sekä hävitetään kurtturuusukasvusto osana haitallisten vieraslajien torjuntaa. Vieraspetojen (supikoira & minkki) pyynnin osalta on tehty sopimus Luonnon- ja riistanhoitosäätiön kanssa 2025.

Kuvio 1

Avokallioinen joutomaan rantakallio, jossa yksittäisesti laikuittain kasvillisuutta mm. ranta-alpi, rantakukka, ruoholaukka.

Kuvio 2

Poronjäkälä- ja sammalpeitteinen kallioinen kitumaan männikkö.

Kuvio 3

Vanha kalastajatorpan pihapiiri, joka on aikanaan ennallistettu niityksi (perinnebiotooppi, muu arvokas elinympäristö). Lajistoltaan edelleen kuitenkin rehevöitynyt hoidon puutteesta, mutta kasvillisuudessa esiintyy vielä paikoin mm. sinikellot, hiirenvirna, niittynätkelmä, särmäkuisma. Paikoitellen niityllä on ketomaisia laikkuja, joissa mm. isomaksaruoho, keto-orvokki, lyydianmaksaruoho, ketoneilikka (NT, silmälläpidettävä). Puusto ryhmittäistä mänty, rauduskoivu, tervaleppä, kuusi, vaahtera. Pensaskerroksessa puolestaan pähkinäpensas ja siperianhernepensas.

Säännöllinen niitto rehevöitymisen ehkäisemiseksi tai mahdollisuuksien mukaan laidunnus.

Kuvio 4

Erirakenteinen männikkö, joka on kasvupaikaltaan karuleimainen kivinen ja merellinen kuivahko kangas.

Kuvio 5

Havupuuvaltainen uudistuskypsä metsikkö, jossa kuitenkin erirakenteisuuden piirteitä sekä runsaasti lahopuuta. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö). Kasvupaikka tuore kangas, joka vaihettuu paikoin kuivahkoon kankaaseen.

Kuvio 5.1

Pienialainen luonnontilainen suo, varsinainen saraneva, joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö (vähäpuustoinen suo). Kasvillisuudessa mm. isokarpalo, pullosara, raate.

Kuvio 6

Erirakenteinen männikkö, jossa vuorottelevat kallioiset kitumaiset alueet ja karuleimainen kuivahko/kuiva kangas. Kokonaisuutena karukkokangasta vastaava.

Kuvio 7

Uudistuskypsä männikkö, jossa seassa myös kuusia. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö). Kasvupaikaltaan kuivahko kangas.

Kuvio 8

Uudistuskypsä männikkö, joka on kallioista kuivahkoa/kuivaa kangasta. Seassa lisäksi kuusia.

Kuvio 9

Kallioinen kitumaan männikkö, joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö (vähätuottoinen kallio).

Kuvio 10

Itämeren korkeakasvustoinen ranta, joka kuitenkin rehevöitynyt. Kasvillisuudessa esiintyy mm. keltakurjenmiekka, lemmikit, rantakukka.

Kuvio 11

Avokallioinen joutomaa, jossa laikuittain kivikkorantojen kasvillisuutta mm. ketohanhikki, meriputki, merivirmajuuri, keltamaite, pietaryrtti.

Kuvio 12

Pysyvän virtausuoman muodostaman noron ympäristö, joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö. Puustoltaan sekalajinen; hieskoivu, kuusi, mänty, tervaleppä; suo (varsinainen sarakorpi/kangaskorpi), joka vaihettuu nopeasti kivennäismaahan.

Kuvio 13

Uudistuskypsä männikkö, joka on kasvupaikaltaan karuleimainen ja kivinen kuivahko kangas.

Kuvio 14

Uudistuskypsä kuusivaltainen metsikkö, jossa seassa myös mäntyjä. Osittain kuitenkin erirakenteisuuden piirteitä sekä runsaasti lahopuuta. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö). Kasvupaikaltaan paikoin soistunut tuore kangas, joka vaihettuu paikoin kuivahkoksi kankaaksi.

Kuvio 15

Luonnontilainen suo, varsinainen saraneva, joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö (vähäpuustoinen suo). Kasvillisuudessa mm. isokarpalo, pullosara.

Kuvio 16

Luonnontilainen suo, varsinainen sarakorpi (avoimia saranevalaikkuja), joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö (vähäpuustoinen suo).

Kuvio 17

Uudistuskypsä männikkö, jossa seassa erirakenteisia kuusia. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö). Kasvupaikaltaan kuivahko kangas.

Kuvio 18

Uudistuskypsä havupuuvaltainen metsikkö, jossa seassa myös rauduskoivuja. Kasvupaikaltaan tuore kangas, mutta karuleimainen (merellisyys). Runsaasti lahopuuta (muu arvokas elinympäristö).

Kuvio 19

Kallioinen karukkokangasta vastaava (kivinen kuiva kangas) männikkö, joka paikoin kitumaata.

Kuvio 20

Varttunut kuusivaltainen kasvatusmetsä, jossa on kuitenkin erirakenteisuuden piirteitä. Kasvupaikaltaan tuore kangas, mutta karuleimainen (merellisyys).

Kuvio 21

Uudistuskypsä kuusikko, joka on kasvupaikaltaan tuore kangas (paikoin soistunut). Runsaasti lahopuuta (muu arvokas elinympäristö).

Kuvio 22

Uudistuskypsä männikkö, joka on kasvupaikaltaan kuivahko kangas. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö).

Kuvio 23

Erirakenteinen männikkö, joka on kallion ja karuleimaisen kuivan kankaan mosaiikkia (karukkokangasta vastaava).

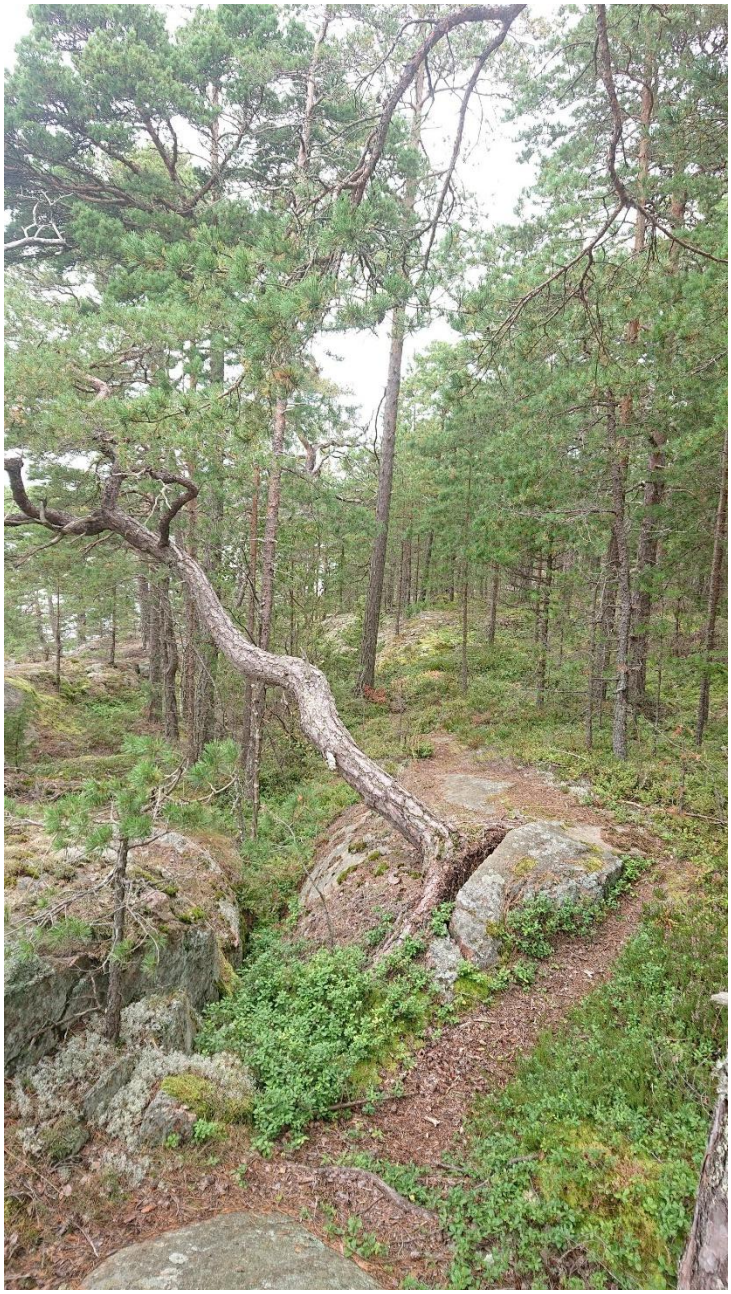

Kuvio 24

Uudistuskypsä männikkö, jossa on kuitenkin erirakenteisuuden piirteitä sekä runsaasti lahopuuta. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö). Kasvupaikka vaihtelee karuleimaisen tuoreen kankaan ja kuivahkon kankaan välillä.

Kuvio 25

Kallioinen kitumaan männikkö, joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö (vähätuottoinen kallio).

Kuvio 26

Kallioinen männikkö, joka on lähellä kitumaata, mutta kuitenkin karukkokangasta vastaava. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö).

Kuvio 27

Erirakenteinen männikkö, jossa seassa myös kuusia ja rauduskoivuja. Rakennepiirteiden ja luonnontilaisuuden puolesta edustava boreaalinen luonnonmetsä (muu arvokas elinympäristö). Kasvupaikaltaan kuivahko kangas.

Kuvio 28

Kallioinen kitumaan männikkö, joka on metsälain 10§:n erityisen tärkeä elinympäristö (vähätuottoinen kallio).

Yksittäisten puiden poistaminen luontotornin läheisyydestä linnuston tarkkailun ja mahdollisten laskentojen helpottamiseksi. Vaatii ELY-keskuksen luvan, kun toimitaan luonnonsuojelualueella.

Kuvio 29

Saaren etelä- ja länsiosan joutomaan rantakalliot, joilla laikuittain kasvillisuutta mm. ranta-alpi, ketohanhikki, rantakukka, keltamaite, merirannikki, rantavehnä.

Kurtturuusun torjunta etelärannalla osana haitallisten vieraslajien torjuntaa.